

Fotó: Kalmár Lajos

Kora-fesztivál Banjulban

Beszélgetés Alagi M'BYE főszervezővel

Őn a kora-fesztivál kezdeményezője és egyik fő szervezője. El tudná mondani, miért gondoltak a rendezvény elindítására?

Egy kis gambiai faluban születtem, aminek Barokunda a neve, és csak nemrégiben költöztem a fővárosba, Banjulba. Az otthonomnak továbbra is a kis falusi házat tekintem, amit még a nagyapám épített. A fesztivál fő gondolata ebből ered: nagyon fontosnak tartom, hogy a családi hagyományok ne vesszenek el. Ez a fő tevékenységünk, megvitatjuk a fejlődés kérdéseit, gyűjtjük a nyersanyagokat, amik még szerte a vidéken rendelkezésre állnak – nem csak a korazénét, de minden anyagot, ami a helyi kulturális tradíciók részét képezi.

Mi a különleges ebben a hangszerben, miért tartja egyedülállóknak?

A kora Gambia és Nyugat-Afrika nemzeti hangszere, tulajdonképpen egy nemzeti szimbólum. Amikor valaki korán játszik, a helyiségben lévők egyfajta közösségi szellem hatása alá kerülnek, ami összefogja őket. A mi feladatunk megmutatni, hogy ez a tradíció nem veszett el. Ennek a veszélye azonban fenyeget. Kutatásaim során jártam olyan tradicionális otthonokban, amelyekben régebben kora-muzsika szólt, és szomorúan tapasztaltam, hogy sok helyen nincs már meg a hangszer. Sokszor ennek az az oka, hogy az időseknek nem volt ideje a hagyományokat átadni a fiatal generációknak, és így azok fokozatosan tűnnek el a közösségből.

Probléma, hogy sok gambiai – saját kultúránk ismerete híján – külföldi hangszereken, külföldi zenét játszik. Sokan a világban a korát is, mint dél-afrikai hangszeret ismerik, mert ott tudják támogatni a zenészeket, ott sok a lehetőség számukra. Ez ellen nehéz tenni, nem írhatja elő a kormány a gambiai szülőknek, hogy tanítsák meg a gyerekeiket korán játszani, ez nem így működik.

Itt van például a mbira nevű tradicionális dél-afrikai hangszer esete. Ha valaki zeneművészként ezzel akar foglalkozni, akkor jelenleg az Egyesült Államokba kell utaznia, mert csak ott foglalkoznak ezzel egyetemi szinten, ott lehet a mbira ismeretéből diplomázni. Félünk, hogy a korával is valami hasonló történhet.

Tud-e szerepet vállalni a konzerválásban a Gambiai Egyetem, van intézményes segítség a gyűjtéshez?

Nagyon örülök a kérdésnek. Persze a kora ismeretéhez nincs szükség egyetemi diplomára, de ha tudunk profi zenészeket, tanárokat képezni, az nagyban segíthet abban, hogy ne vesszenek el a hagyományaink. Jelen van a mostani rendezvényünkön a Gambiai Rádió is, és ez a fajta intézményesség nagyon fontos számunkra. Ha felveszik az itt elhangzottakat, és ez bekerül a rádió archívumába, az alapja lehet egy gyűjteménynek, ahol visszakereshetők ezek a nemzeti hagyományok.

A fűszervező Alagi, is bekapcsolódik a zenélésbe

Milyen a kezdeményezéseik fogadtatása?

Szerencsére azt tapasztaljuk, hogy a megszólított közönség egy emberként támogatja a kezdeményezésünket. A fesztivál a legjobb eszköze annak, hogy megmutassuk, mit értünk el, hogy milyen tudással rendelkezünk. A célunk az, hogy ezt állandóvá tegyünk, és hogy állami támogatással egy olyan központot hozhassunk létre, amely folyamatosan gyűjti a nyersanyagokat és gondozza a korához kapcsolódó kulturális tevékenységet. Itt folytathatnánk oktatási tevékenységet is, ami megismertetné az érdeklődőkkel a hagyományokat és azok korszerű továbbfejlesztésének lehetőségeit.

Persze a fesztivál lehetőségei végesek, de igyekszünk minél többet kihozni a rendelkezésre álló anyagi forrásokból. Hálás vagyok a gambiai kormánynak és a kulturális minisztériumnak is, mert támogatták a fesztivál ötletét, és tárgyi-személyi segítséget nyújtottak a vidéki anyaggyűjtésekben. Nagyon fontos volt megérteni a vidéki előjárókkal is, hogy ez részben „hivatalos ügy”, támogatásuk nélkül aligha valósulhat meg ez a nemzeti kulturális értékkel bíró projekt.

Tarrósy István - Radics M. Péter